

ЕКСПЕРТНИЙ ВИСНОВОК

галузевої експертної ради щодо можливості акредитації освітньої програми

Заклад вищої освіти	Волинська православна богословська академія Української православної церкви Київського патріархату
Освітня програма	18657 04 Богослов'я
Рівень вищої освіти	Бакалавр
Спеціальність	041 Богослов'я

Цей експертний висновок складений за результатами розгляду галузевою експертною радою (ГЕР) акредитаційної справи. Розгляд справи ГЕР є частиною акредитаційної процедури Національного агентства і здійснюється на основі поданих закладом відомостей про самооцінювання освітньої програми, а також звіту експертної групи про результати акредитаційної експертизи.

Детальніше про мету і порядок проведення акредитації можна дізнатися на вебсайті Національного агентства – <https://naqa.gov.ua/>

Використані скорочення:

ID - ідентифікатор

ВСП - відокремлений структурний підрозділ

ГЕР - галузева експертна рада

ЄДЕБО - Єдина державна електронна база з питань освіти

ЄКТС - Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система

ЗВО - заклад вищої освіти

ОП - освітня програма

ЕКСПЕРТНИЙ ВИСНОВОК

галузевої експертної ради щодо можливості акредитації освітньої програми

20.01.2021 р.

Справа № 1305/АС-20

Галузева експертна рада Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти з галузі знань 04 "Богослов'я" у складі:

Горяча Марія Степанівна – головуєчий,
Пацан Василь Олексійович,
Фенно Ірина Миколаївна,
Христокін Геннадій Володимирович,
Шкрібляк Микола Васильович,
Ярослав Романович Романчук,

за участі запрошених осіб:

Керівник ЗВО - Вакін Володимир Анатолійович – представник ЗВО,
Лозовицький Василь Миколайович – гарант ОП,

розглянула на своєму засіданні матеріали акредитаційної справи щодо акредитації освітньої програми:

Назва ЗВО	Волинська православна богословська академія Української православної церкви Київського патріархату
Назва ВСП ЗВО	<i>не застосовується</i>
ID освітньої програми в ЄДЕБО	18657
Назва ОП	04 Богослов'я
Галузь знань	04 Богослов'я
Спеціальність	041 Богослов'я
Спеціалізація (за наявності)	<i>відсутня</i>
Рівень вищої освіти	Бакалавр
Вид освітньої програми	Освітньо-професійна

За результатами розгляду акредитаційної справи галузева експертна рада

РЕКОМЕНДУЄ

ухвалити рішення про акредитацію.

За – 6, Проти – 0

1. Наявність або відсутність підстав для відмови в акредитації, не пов'язаних із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

На думку ГЕР

підстави для відмови в акредитації, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми, або для призначення повторної акредитаційної експертизи, відсутні

наявні підстави для відмови в акредитації, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

наявні підстави для призначення повторної акредитаційної експертизи

2. Обґрунтування ГЕР

У цьому розділі ГЕР надає власну оцінку відповідності освітньої програми, базуючись на змісті звіту експертної групи та інших матеріалах акредитаційної справи.

Заповнення полів «Обґрунтування» є обов'язковим, якщо ГЕР змінює рівень відповідності, визначений експертною групою, або підтверджує рівень відповідності А, Е чи F. У цих випадках необхідно заповнити обґрунтування не менше як за одним підкритерієм у межах відповідного критерію.

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

1.1 Освітня програма має чітко сформульовані цілі, які відповідають місії та стратегії закладу вищої освіти

ОП має чітко сформульовані цілі, які відповідають місії та стратегії ВПБА. Рекомендуємо розмістити на сайті нову редакцію Статуту для ознайомлення усіх зацікавлених сторін і для публічного обговорення.

1.2 Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням позицій та потреб зацікавлених сторін

Цілі ОП та програмні результати навчання визначаються з урахуванням позицій та потреб зацікавлених сторін. Але поки що не налагоджені чіткі механізми залучення студентів та випускників до вдосконалення освітнього процесу.

1.3 Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням тенденцій розвитку спеціальності, ринку праці, галузевого та регіонального контексту, а також досвіду аналогічних вітчизняних та іноземних освітніх програм

Цілі ОП та програмні результати навчання визначаються з урахуванням тенденцій розвитку спеціальності, ринку праці, галузевого та регіонального контексту, а також досвіду аналогічних вітчизняних ОП. Попри налагоджені зв'язки з закордонними ЗВО, їх досвід був не достатньо врахованим.

1.4 Освітня програма дає можливість досягти результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти (за наявності).

За відсутності затвердженого стандарту вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти програмні результати навчання мають відповідати вимогам Національної рамки кваліфікацій для відповідного кваліфікаційного рівня

ОП дає можливість досягти програмних результатів навчання за спеціальністю 041 - «богослов'я» відповідного рівня Національної рамки кваліфікацій України, що відповідає першому циклу вищої освіти Рамки кваліфікацій Європейського простору вищої освіти.

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень Е

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

2.1 Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає вимогам законодавства щодо навчального навантаження для відповідного рівня вищої освіти та відповідного стандарту вищої освіти (за наявності)

Навчальне навантаження для відповідного рівня вищої освіти та відповідного стандарту вищої освіти становить 240 кредитів ЄКТС, що відповідає вимогам законодавства України «Про вищу освіту».

2.2 Зміст освітньої програми має чітку структуру; освітні компоненти, включені до освітньої програми, становлять логічну взаємопов'язану систему та в сукупності дають можливість досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання

Зміст ОП має чітку структуру предметів та навантаження ЄКТС. Загалом із 180 обов'язкових ЄКТС 151 спрямовані на здобуття фахових компетентностей з богослов'я. Більшість вибіркових дисциплін спрямовані на здобуття фахових компетентностей, що дозволяє досягти заявлених цілей. Щодо зауваження ЕГ про занадто велику кількість компетентностей, то ЗВО надало досить обґрунтовані пояснення. А саме тим, що велика кількість компетентностей (загальних і фахових) та програмних результатів має тимчасовий характер зумовлений очікування прийняття стандарту з богослов'я в якому будуть чітко прописані усі загальні та фахові компетентності. А поки ЗВО вимушене пропонувати компетентності виходячи з проекту Стандарту та власного бачення. Проте, варто подумати про можливе зменшення їх кількості. Можна цілком погодитися з рекомендацією ЕГ переглянути зміст і деякі поняття релігієзнавчих дисциплін, що викладаються в ВПБА на відповідність загальним принципам та термінології релігієзнавства, щоб врахувати університетські стандарти в оцінці різних релігійних конфесій, які, за законодавством України, мають однакові права. Вважаємо застарілими як в науковому так і в богословському плані використовувати назву "Сектознавство". Цілком адекватною є назва "Сучасні нетрадиційні релігійні вірування". Але тоді нам не зовсім зрозуміло чим саме відрізняється "Сектознавство" як основна дисципліна від предмету за вибором "Новітні та нетрадиційні секти і культури"? Вони вочевидь дублюють один одного.

2.3 Зміст освітньої програми відповідає предметній області визначеної для неї спеціальності (спеціальностям, якщо освітня програма є міждисциплінарною)

Зміст освітньої програми цілком відповідає предметній області спеціальності - 04 богослов'я.

2.4 Структура освітньої програми передбачає можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії, зокрема через індивідуальний вибір здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін в обсязі, передбаченому законодавством

Учасники навчального процесу, згідно поданих нормативів, мають 25% кредитів за власним вибором, що відповідає нормам законодавства. Члени ЕГ зазначають, що «вбіркові дисципліни подаються спарено з можливістю вибрати одну з двох дисциплін, що вже є певним обмеженням». На нашу думку, далеко не всі ЗВО мають можливість надати повну свободу вибору вибіркових дисциплін, більшість ЗВО пропонує на вибір саме ті дисципліни, які вважає за необхідними для вивчення студентів. Через невелику кількість студентів в групах і неможливість задовольнити бажання кожного, на практиці, як правило, викладається одна дисципліна з переліку запропонованих на вибір. Також, члени ЕГ зазначають, що багато дисциплін вільного вибору студента є тематично споріднені, для прикладу: патрологія / древньоцерковна літературна спадщина; методика викладання християнської етики / основи катехизації. На це маємо зазначити, що це досить різні дисципліни як за змістом так і за структурою і тому вони не можуть бути абсолютні взаємозамінними. Зазначені особливості викладання не порушують індивідуальної освітньої траєкторії і не обмежують вибір студентів. З свого боку ми б радили додати до дисциплін за вибором студентів на вибір логіку/політологію.

2.5 Освітня програма та навчальний план передбачають практичну підготовку здобувачів вищої освіти, яка дає можливість здобути компетентності, потрібні для подальшої професійної діяльності

ОП приділяє належну увагу практичній підготовці здобувачів вищої освіти для подальшої професійної діяльності. Зокрема про це свідчить вдале поєднання дисциплін фахового і загального блоку, що дає можливість студентам здобути знання і вміння як краще передавати і реалізовувати здобуті знання в різних професійних ситуаціях.

2.6 Освітня програма передбачає набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (softskills), що відповідають заявленим цілям

Набуття соціальних навичок (softskills) відбувається на предметах загального блоку (філософія, англійська мова, релігійна культурологія, педагогіка...), предметах фахової підготовки і вибору студентів (Мова країн ЄС, Церковний етикет...), під час проходження практик, а також в часі неформальної частини: участь у круглих столах, конференціях, стажуванні за кордоном. Однак, заявлені ОП компетентності потребують глибшого осмислення, та подальшого зменшення їх кількості для ефективнішої їх реалізації.

2.7 Зміст освітньої програми враховує вимоги відповідного професійного стандарту (за наявності)

Професійний стандарт відсутній.

2.8 Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає фактичному навантаженню здобувачів, досягненню цілей та програмних результатів навчання

Обсяг ОП, який становить 240 кредитів ЄКТС, відповідає фактичному навантаженню здобувачів і є достатнім для досягнення цілей ОП. Для здобувачів денної і заочної форм навчання складаються навчальні плани, які розміщені на сторінці ВПБА

2.9 Структура освітньої програми та навчальний план підготовки здобувачів вищої освіти за дуальною формою у разі її здійснення узгоджені із завданнями та особливостями цієї форми здобуття освіти

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

3.1 Правила прийому на навчання за освітньою програмою є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень та оприлюднені на офіційному вебсайті закладу вищої освіти

Прийом на навчання за ОП «Богослов'я» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти в ВПБА здійснюється у відповідності до розроблених і затверджених в установленому порядку Правил прийому до ВПБА

3.2 Правила прийому на навчання за освітньою програмою враховують особливості самої освітньої програми

Передумовою для вступу на ОП «Богослов'я» в ВПБА є: приналежність до православного віросповідання та інші обов'язкові формальні вимоги. Але можливо є сенс відкрити доступ до ОП і представникам інших християнських конфесій та всім бажаючим, щоб не обмежувати їх право на освіту.

3.3 Визначено чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності, що відповідають Конвенції про визнання кваліфікацій з вищої освіти в Європейському регіоні (Лісабон, 1997 р.), є доступними для всіх учасників освітнього процесу та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

Визнання результатів навчання, отриманих студентами у інших ЗВО здійснюється на підставі академічної довідки та індивідуального навчального плану. У ВПБА опрацьовано документ: 4.2. Положення про порядок переведення, відрахування та поновлення студентів. Воно належно оформлене, розміщене на сайті ВПБА і регулює процес переведення студентів з інших ЗВО.

3.4 Визначено чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, що є доступними для всіх учасників освітнього процесу та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

Визнання результатів навчання у неформальній освіті у ВПБА дозволяється для дисциплін, які починають викладатися з другого семестру. Варто здійснювати заохочення студентів до участі в неформальній освіті та виборі освітніх компонентів ОП інших факультетів та ЗВО.

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

4.1 Форми та методи навчання і викладання сприяють досягненню заявлених у освітній програмі цілей та програмних результатів навчання, відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи

ОП та програмні цілі ВПБА відповідають вимогам студентоцентрованого підходу, оскільки наявна можливість обирати вибіркові навчальні дисципліни. Як зазначає ЗВО, студенти мають доступ до силабусів навчальних дисциплін в електронному вигляді у внутрішніх хмарних сховищах Microsoft OneDrive (доступ є в групах курсів через Teams).

4.2 Усім учасникам освітнього процесу своєчасно надається доступна і зрозуміла інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання в межах окремих освітніх компонентів (у формі силабуса або в інший подібний спосіб)

Студентам своєчасно і в доступній формі надається інформація щодо цілей, змісту ОП, порядку та критеріїв оцінювання предметів, а студенти мають можливість звертатися до документів, що доступні на хмарному сховищі

4.3 Заклад вищої освіти забезпечує поєднання навчання і досліджень під час реалізації освітньої програми відповідно до рівня вищої освіти, спеціальності та цілей освітньої програми

НПП та здобувачі освіти у ЗВО мають доступ до необхідної наукової літератури завдяки доступу до баз даних і матеріалів Scopus та Web of Science. Як викладачі так і студенти проводять дослідження з богослов'я, і мають змогу публікувати їх результати в журналі ВПБА «Волинський благовісник». Студенти ЗВО залучаються до наукової праці, яка виявляється у функціонуванні Наукового студентського товариства імені митрополита Якова (Панчука), участі у всеукраїнських наукових конкурсах, круглих столах, міжнародних та студентських конференціях та ін. І викладачі і студенти мають публікації у матеріалах міжнародних конференцій та наукових журналах, які індексуються в міжнародних базах даних. Проте, варто заохочувати викладачів і студентів більш активно публікуватися у наукових фахових виданнях України та наукометричних базах. Варто також відмітити, що журнал «Волинський благовісник», перший серед богословських видань оформлений згідно з міжнародними стандартами, що вплинуло на розширення міжнародної комунікації і на залучення до числа рецензентів представників наукової спільноти. Це дало змогу індексуватися журналу в міжнародних наукометричних та інших базах даних (11 баз, зокрема таких провідних як ERICH PLUS, Index Copernicus, Directory of Open Access Journals (DOAJ)). Проте, в перспективі, варто зробити журнал ВПБА «Волинський благовісник» науковим фаховим журналом в Україні категорії Б, що дасть можливість підняти науковий рівень публікацій викладачів та студентів і посилить наукову роботу ВПБА

4.4 Педагогічні, науково-педагогічні, наукові працівники (далі - викладачі) оновлюють зміст освіти на основі наукових досягнень і сучасних практик у відповідній галузі

Викладачі користуються сучасними дослідженнями доступними українською та російською мовами. Однак, прослідковується недостатнє наповнення силабусів дисциплін новітньою літературою, в тому числі навчальними посібниками, монографіями, статтями з баз даних Scopus, WoS, фахових видань України

4.5 Навчання, викладання та наукові дослідження пов'язані з інтернаціоналізацією діяльності закладу вищої освіти

Існує співпраця ЗВО із богословськими закладами вищої освіти з інших країн. ВПБА поступово налагоджує співпрацю із ЗВО Польщі, Німеччини, Греції та США. Працівники і студенти ЗВО брали участь у міжнародних конференціях та літніх школах. Здійснювалась співпраця в рамках Erasmus і студенти були направлені на навчання до Греції

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

5.1 Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти є чіткими, зрозумілими, дають можливість встановити досягнення здобувачем вищої освіти результатів навчання для окремого освітнього компонента та/або освітньої програми в цілому, а також оприлюднюються заздалегідь

Інформацію про методи та форми контролю наведено у силабусах навчальних дисциплін. Контрольні заходи описані в силабусах дисциплін ОП доступні для здобувачів освіти на хмарному сховищі OneDrive від Microsoft заздалегідь

5.2 Форми атестації здобувачів вищої освіти відповідають вимогам стандарту вищої освіти (за наявності)

Форми атестації здобувачів ВО відповідають принципам ЗУ "Про вищу освіту"

5.3 Визначено чіткі та зрозумілі правила проведення контрольних заходів, що є доступними для всіх учасників освітнього процесу, які забезпечують об'єктивність екзаменаторів, зокрема охоплюють процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, визначають порядок оскарження результатів контрольних заходів і їх повторного проходження, та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

Правила проведення контрольних заходів зрозумілі і містяться у силабусах дисциплін і доступні для учасників освітнього процесу завдяки хмарному сховищу OneDrive. Однак, форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів є недостатньо чіткими. Отже, слід переглянути деякі силабуси і відкоригувати їх відповідно положення 2.6. «Методичні рекомендації з розроблення робочих програм навчальних дисциплін»

5.4 У закладі вищої освіти визначено чіткі та зрозумілі політику, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності, яких послідовно дотримуються всі учасники освітнього процесу під час реалізації освітньої програми. Заклад вищої освіти популяризує академічну доброчесність

(насамперед через імплементацію цієї політики у внутрішню культуру якості) та використовує відповідні технологічні рішення як інструменти протидії порушенням академічної доброчесності

У ЗВО наявна дієва система забезпечення академічної доброчесності: процедури забезпечення академічної доброчесності в достатній мірі імplementовані у навчальний процес. Якщо в студентських роботах було виявлено плагіат роботи повертають на доопрацювання студентам

Критерій 6. Людські ресурси

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

6.1 Академічна та/або професійна кваліфікація викладачів, задіяних до реалізації освітньої програми, забезпечує досягнення визначених відповідною програмою цілей та програмних результатів навчання

Діяльність ОП забезпечують 11 НПП, які мають дипломи кандидатів наук, більшість з яких є визнаними державою дипломами, та 1 доктор наук, що тримав внутрішнє визнання закордонного диплому. Склад групи забезпечення якості освіти відповідає ліцензійним умовам. Наукові дослідження НПП переважно відповідають дисциплінам, що вони викладають. Однак, варто підсилити ці дослідження в тому числі публікаціями в журналах що індексуються в Scopus, WoS

6.2 Процедури конкурсного добору викладачів є прозорими і дають можливість забезпечити потрібний рівень їхнього професіоналізму для успішної реалізації освітньої програми

ЗВО провів реформу системи конкурсного відбору передавши відповідні повноваження від засновника ЗВО до Вченої ради. Описані конкурсні умови та процедури почали поступово проваджуватися в життя

6.3 Заклад вищої освіти залучає роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу

Існує залученість у реалізацію освітнього процесу роботодавців, як на рівні зустрічей та консультацій зі здобувачами освіти, так само і в якості викладачів ВПБА

6.4 Заклад вищої освіти залучає до аудиторних занять професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців

До реалізації ОП залучено як професіоналів-практиків, так і роботодавців

6.5 Заклад вищої освіти сприяє професійному розвитку викладачів через власні програми або у співпраці з іншими організаціями

У ЗВО відбувається нематеріальне заохочення церковними нагородами, єпархіальними відзнаками та грамотами і подяками правлячого Архієрея та адміністрації Академії. Але варто інституалізувати практику проходження стажувань та підвищень кваліфікації науково-педагогічними працівниками на базі закордонних установ-партнерів

6.6 Заклад вищої освіти стимулює розвиток викладацької майстерності

У ЗВО існує практика винагородження НПП за особливі досягнення. ЗВО матеріально заохочує НПП за професійні досягнення. Відповідна практика є хорошим прецедентом, але потребує системного підходу

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

7.1 Фінансові та матеріально-технічні ресурси (бібліотека, інша інфраструктура, обладнання тощо), а також навчально-методичне забезпечення освітньої програми гарантують досягнення визначених освітньою програмою цілей та програмних результатів навчання

Фінансові та матеріально-технічні й навчально-методичні ресурси направлені на досягнення цілей ОП. ЗВО забезпечує здобувачів достатньою базою матеріально-технічних ресурсів. Силабуси обов'язкових та вибіркових дисциплін доступні студентам у паперовому вигляді та електронному (через Офіс 365). ЗВО в достатній мірі забезпечує здобувачів методичними матеріалами власного видавництва, розробленими викладачами академії та навчальними посібниками інших авторів. Але для кращого забезпечення ОП, варто систематично поповнювати бібліотечний фонд ВПБА сучасною навчальною, науковою та гуманітарною літературою, більш активно використовувати в початковому процесі новітні навчально-методичні та наукові праці.

7.2 Заклад вищої освіти забезпечує безоплатний доступ викладачів і здобувачів вищої освіти до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів, потрібних для навчання, викладацької та/або наукової діяльності в межах освітньої програми

ЗВО надає безоплатний доступ викладачам і здобувачам до технічних та інформаційних ресурсів, необхідних для викладацької або навчальної діяльності. Навчальні аудиторії мають мультимедійне обладнання (ноутбук, проектор). Для занять фізичною культурою в приміщенні ЗВО обладнана спортивна зала з тренажерами. Бібліотека та читальна зала функціонують для самопідготовки здобувачів ВО. На офіційному веб-сайті ЗВО, що є інформаційним ресурсом, публікуються основні положення, які регулюють діяльність ЗВО, а також новини академії та ПЦУ

7.3 Освітнє середовище є безпечним для життя і здоров'я здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою, та дає можливість задовольнити їхні потреби та інтереси

ЗВО забезпечує здобувачів денної та заочної форм навчання безоплатним триразовим харчуванням та гуртожитком. Здобувачі ВО та випускники відзначили належні умови проживання та навчання у ЗВО. Було збудовано сучасний навчальний, адміністративний та житловий корпус. Навчальні аудиторії перебувають у відмінному естетичному та технічному стані, оснащені металопластиковими вікнами, що добре зберігають тепло; є достатньо освітлені завдяки достатній кількості вікон та освітлювальних ламп; облаштовані для навчання робочими місцями, дошками, необхідними технічними засобами. Розміри аудиторій дозволяють вміщати до 30 студентів із забезпеченням комфортного перебування в них. Також, як запевнило керівництво ЗВО, планується подальша розбудова нових приміщень. Хоча ЕГ наголосила про відсутність столів в деяких приміщеннях де проживають студенти, але із пояснень ЗВО очевидно, що студенти мають усі необхідні меблі для самопідготовки, яка проходить в аудиторіях та/або читальному залі. Місце проживання, навчання, трапезна, робочі місця для праці, а також домашній Академічний храм розташовані в одному корпусі. Таким чином, є достатня кількість меблів для особистих речей студентів, а персональні робочі столи знаходяться в тому самому приміщенні, поверхом нижче, що й дезорієнтувало експертів. Тому відсутність у житлових кімнатах додаткових меблів, зокрема письмових столів, жодним чином не створює дискомфорту для проживання студентів.

7.4 Заклад вищої освіти забезпечує освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою

Освітня, організаційна, інформаційна, соціальна підтримка здобувачів відбувається через викладачів, церковних служителів, а також через технічні засоби в достатній мірі. Варто враховувати специфіку побуту, способу проживання, навчання, які організовані відповідно до внутрішнього статуту ЗВО, який, на ідмину від світських Вузів, покликаний формувати священника та духовну особистість.

7.5 Заклад вищої освіти створює достатні умови щодо реалізації права на освіту для осіб з особливими освітніми потребами, які навчаються за освітньою програмою

На сьогоднішній день у ЗВО не навчаються особи з особливими освітніми потребами. В центральному корпусі ВПБА існує пандус для осіб з особливими потребами.

7.6 Наявні чіткі і зрозумілі політика та процедури вирішення конфліктних ситуацій (зокрема пов'язаних із сексуальними домаганнями, дискримінацією та/або корупцією тощо), які є доступними для всіх учасників освітнього процесу та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

В ЗВО діє «Скринька довіри», яка є доступною для здобувачів ВО. Але варто розробляти більш дієві механізми запобігання та вирішення можливих конфліктних ситуацій, студенти мають право на справедливий і незалежний розгляд і рішення відносно будь якої конфліктної ситуації

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

8.1 Заклад вищої освіти послідовно дотримується визначених ним процедур розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми

В ЗВО існує процедура розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду ОП. Але ОП запроваджена у 2020 році, тому природно, що ОП 041 Богослов'я ще не мала перегляду

8.2 Здобувачі вищої освіти безпосередньо та через органи студентського самоврядування залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери. Позиція здобувачів вищої освіти береться до уваги під час перегляду освітньої програми

Зі слів ЗВО, думка та пропозиції студентів береться до уваги шляхом їх участі в зустрічах з адміністрацією та гарантом програми, а також залучення їх представництва до засідань Вченої ради та кафедр. Можемо рекомендувати ЗВО налагодити систематичне залучення здобувачів до періодичного перегляду ОП, заохочувати їх висловлювати пропозиції; залучати до процесу періодичного перегляду ОП студентів не тільки денної, а й заочної форми навчання

8.3 Роботодавці безпосередньо та/або через свої об'єднання залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери

Роботодавці мають можливість долучатися до перегляду ОП та інших процедур навчальної діяльності.

8.4 Наявна практика збирання, аналізу та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників освітньої програми

ЗВО підтримує контакти з випускниками через подальше спілкування та співпрацю з ними, зокрема з тими, хто став священником. Випускники ВПБА стають викладачами академії або інших вищих та середніх навчальних закладів, капеланами, служителями церков.

8.5 Система забезпечення якості закладу вищої освіти забезпечує вчасне реагування на виявлені недоліки в освітній програмі та/або освітній діяльності з реалізації освітньої програми

ЗВО розглядає пропозиції щодо зміни в ОП та освітньому процесі, що надходять від всіх стейкхолдерів. Більшість з них були прописані в попередніх критеріях. Але цей процес лише набуває необхідної системності

8.6 Результати зовнішнього забезпечення якості вищої освіти (зокрема зауваження та пропозиції, сформульовані під час попередніх акредитацій) беруться до уваги під час перегляду освітньої програми

не застосовується

8.7 В академічній спільноті закладу вищої освіти сформована культура якості, що сприяє постійному розвитку освітньої програми та освітньої діяльності за цією програмою

ЗВО поступово формується культура якості між усіма учасниками освітнього процесу завдяки створенню атмосфери відкритості між студентами та адміністрацією і викладачами

Критерій 9. Прозорість та публічність

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

9.1 Визначені чіткі та зрозумілі правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, є доступними для них та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

Із пояснень ЗВО слідує, що недостатність наповнення розділу «Студенту» не впливає на якість освітнього процесу, так як у паперовому вигляді необхідні документи розміщуються на інформаційних стендах у ЗВО. Технічний відділ працює над наповненням розділу "Студенту" необхідними документами

9.2 Заклад вищої освіти не пізніше ніж за місяць до затвердження освітньої програми або змін до неї оприлюднює на своєму офіційному вебсайті відповідний проєкт із метою отримання зауважень та пропозицій заінтересованих сторін

Проєкт ОП був розміщений на офіційному сайті ЗВО у встановлені терміни. Повідомлення з пропозицією долучитися до обговорення структури та змісту ОП було розміщене на інформаційних стендах Академії, а також розіслане потенційним роботодавцям, випускникам та зацікавленим особам.

9.3 Заклад вищої освіти своєчасно оприлюднює на своєму офіційному вебсайті точну та достовірну інформацію про освітню програму (включаючи її цілі, очікувані результати навчання та компоненти) в обсязі, достатньому для інформування відповідних заінтересованих сторін та суспільства

На сайті вчасно опубліковані основні документи, що стосуються ОП, за винятком Статуту. Сайт легкий в користуванні, більшість документів є читабельними та легко відкриваються

Критерій 10. Навчання через дослідження

Рівень відповідності (експертна група)

не застосовується

Рівень відповідності (ГЕР)

не застосовується

Обґрунтування ГЕР

10.1 Зміст освітньо-наукової програми відповідає науковим інтересам аспірантів (ад'юнктів) і забезпечує їх повноцінну підготовку до дослідницької та викладацької діяльності в закладах вищої освіти за спеціальністю та/або галуззю

не застосовується

10.2 Наукова діяльність аспірантів (ад'юнктів) відповідає напряму досліджень наукових керівників

не застосовується

10.3 Заклад вищої освіти організаційно та матеріально забезпечує в межах освітньо-наукової програми можливості для проведення й апробації результатів наукових досліджень відповідно до тематики аспірантів (ад'юнктів) (проведення регулярних конференцій, семінарів, колоквиумів, доступ до використання лабораторій, обладнання тощо)

не застосовується

10.4 Заклад вищої освіти забезпечує можливості для залучення аспірантів (ад'юнктів) до міжнародної академічної спільноти за спеціальністю, зокрема через виступи на конференціях, публікації, участь у спільних дослідницьких проєктах тощо

не застосовується

10.5 Наявна практика участі наукових керівників аспірантів у дослідницьких проєктах, результати яких регулярно публікуються та/або практично впроваджуються

не застосовується

10.6 Заклад вищої освіти забезпечує дотримання академічної доброчесності у професійній діяльності наукових керівників та аспірантів (ад'юнктів), зокрема вживає заходів для унеможливлення наукового керівництва особами, які вчинили порушення академічної доброчесності

не застосовується

3. Рекомендації з подальшого удосконалення освітньої програми

У цьому розділі на основі звіту експертної групи та висновків ГЕР резюмуються рекомендації стосовно подальшого удосконалення освітньої програми, включаючи пропозиції щодо усунення виявлених під час акредитації недоліків. Заповнення цих полів є обов'язковим у всіх випадках, коли ГЕР погодилася або визначила рівень відповідності критерію В, Е чи F.

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми

1. Бачимо перспективу розширення можливостей випускників, завдяки введенню додаткової спеціальності. Крім богословської, студенти могли б отримувати паралельну освіту (журналістську, соціальну роботу, іконопис, музична освіта тощо), що розширить можливості випускників. 2. Моніторинг досвіду та тенденцій розвитку інших богословських ОП в Україні та закордоном дозволить значно розширити можливості ЗВО в наданні освітніх послуг в регіональному і загальноукраїнському вимірі. 3. З метою позиціонування ЗВО як відкритого до різного роду соціальних комунікацій, рекомендуємо проводити політику активного діалогу і співробітництва з громадськими організаціями, іншими ЗВО, ЗМІ, що зміцнить профорієнтаційну складову та дасть можливість посилити присутність ОП в інформаційному просторі регіону та України. 4. Рекомендуємо розміщувати й оприлюднювати інформацію стосовно ОП для відкритого обговорення стейкхолдерами та громадськістю. Зокрема, варто прискорити розміщення на сайті нову редакцію Статуту для ознайомлення усіх зацікавлених сторін і для публічного обговорення. 5. Рекомендуємо розробити чіткі механізми залучення стейкхолдерів до вдосконалення ОП і закріпити це відповідними

документами. 6. Попри налагоджені зв'язки із закордонними ЗВО, на нашу думку, їх досвід був недостатньо врахованим. Тому радимо в подальшому розробити чітку стратегію інтернаціоналізації освіти, налагодити сталі зв'язки з аналогічними богословськими закладами закордоном шляхом підсилення міжнародної співпраці у різних форматах.

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми

1. Вважаємо за можливе розширити спектр та поповнити перелік вибіркових дисциплін за рахунок дисциплін інших спеціальностей, що дасть більшу можливість студентам сформуванню своєї індивідуальної освітньої траєкторії та отримати додаткові дотичні та суміжні до богослов'я компетентності. 2. Розширення гуманітарної складової сучасної освіти є нагальною вимогою часу, тому ми рекомендуємо додати до переліку загальних дисциплін за вибором такі гуманітарні предмети як логіка, політологія тощо. Вони будуть сприяти розширенню інтелектуальної культури слухачів та ознайомленню з основними тенденціями сучасних політичних та громадянських процесів в світі та Україні. 3. На нашу думку, освіта, яку надає ВПБА, є не лише духовно-конфесійною, але й має відповідати загальним державним стандартам. Зважаючи на особливості спеціальності богослов'я, варто врахувати універсальні критерії в дослідженнях та оцінці різних релігійних конфесій, які, за законодавством України, мають рівні права. Тому, в релігієзнавчих дисциплінах ми радимо переглянути використання деяких понять на відповідність загальним принципам та термінології релігієзнавства. Зокрема, вважаємо застарілими і в науковому, і в богословському плані використання в ОП назв «секти», «сектознавство», які мають цілком адекватні наукові відповідники: «сучасні нетрадиційні релігійні вірування». 4. За відсутності Стандарту з Богослов'я, кожен ЗВО вимушений формувати власний перелік загальних та фахових компетентностей в ОП. Проте, заявлені в ОП компетентності потребують глибшого осмислення, та подальшого зменшення їх кількості для ефективнішої їх реалізації

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання

1. Сприяти впровадженню практик академічної мобільності, особливо з залученням представників міжнародної богословської та ширшої академічної спільноти. 2. Здійснювати заохочення студентів до участі в неформальній освіті та виборі освітніх компонентів ОП інших факультетів та ЗВО.

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою

1. Варто заохочувати викладачів і студентів активніше публікуватися у наукових фахових виданнях України та наукометричних базах Scopus та Web of Science. 2. В перспективі, є всі підстави і нагальна потреба в богословському середовищі, зробити журнал ВПБА «Волинський благовісник» науковим фаховим журналом в Україні категорії Б, що дасть можливість підняти фаховий рівень публікацій викладачів та студентів і посилить наукову роботу ВПБА. 3. Підтримка високого богословського рівня публікацій та навчальних курсів має бути важливим пріоритетом для ВПБА. Тому, важливо слідкувати за своєчасним наповненням силабусів дисциплін новітньою літературою, в тому числі навчальними посібниками, монографіями, статтями з баз даних Scopus, WoS, фахових видань України. 4. Традиційні форми і методи навчання варто поєднувати з більш сучасними практиками викладання, застосуванням новітніх педагогічних методик в освіті, які передбачають інтерактивну взаємодію слухачів та викладачів, більшу активність і самостійність студентів, формування їх творчих позицій. 5. Рекомендуємо звернути увагу на більш системний і цілісний підхід в інтернаціоналізації здобувачів та групи забезпечення ОП.

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність

Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів є недостатньо чіткими. Отже, слід переглянути деякі силабуси і відкоригувати їх відповідно положень 2.6. «Методичні рекомендації з розроблення робочих програм навчальних дисциплін»

Критерій 6. Людські ресурси

1. Варто продовжувати посилювати науковий і навчальний потенціал викладачів не лише за рахунок православних богословів з числа випускників, а й із ширшого кола гуманітаріїв, фахових науковців з наявними ступенями кандидатів чи докторів наук, зокрема зі спеціальності богослов'я та релігієзнавство. Така тісна співпраця і обмін досвідом лише посилить загальний рівень викладання в межах ОП. 2. Слід розширити коло роботодавців для випускників ВПБА. Стейкхолдерами можуть виступати не лише керуючий єпархією та Синод ПЦУ, а й різні соціальні, громадські та волонтерські організації, які також могли би долучитися до обговорення ОП і вносити конструктивні пропозиції до ОП.

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси

1. Для кращого забезпечення ОП, варто систематично поповнювати бібліотечний фонд ВПБА сучасною навчальною літературою, рекомендуємо оформити підписку на богословські періодичні видання (українські та закордонні). 2. Варто більш активно використовувати в початковому процесі новітні навчально-методичні, наукові та богословські праці представників інших конфесій та академічних фахівців. 3. Варто розробляти і затверджувати дієві механізми запобігання та вирішення можливих конфліктних ситуацій, студенти мають право на незалежний розгляд і справедливе рішення відносно будь якої конфліктної ситуації. Якщо її немає, то можливо потрібна своєрідна профспілкова організація, яка б представляла і захищала інтереси викладачів та студентів

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми

1.Можемо рекомендувати ЗВО налагодити систематичне залучення здобувачів до періодичного перегляду ОП, заохочувати їх висловлювати пропозиції; залучати до процесу періодичного перегляду ОП студентів не тільки денної, а й заочної форми навчання 2.Розробити чіткі механізми залучення усіх стейкхолдерів (працедавців, партнерів і студентів) до процедур розроблення, затвердження, моніторингу і періодичного перегляду ОП «Богослов'я» першого (бакалаврського) рівня. 3.Варто удосконалити та зробити більш систематичними процедури забезпечення внутрішнього контролю якості, а також затвердження, перегляду та внесення змін до ОП «Богослов'я», при цьому приділити увагу розширенню спектру нових освітніх пропозицій ОП

Критерій 9. Прозорість та публічність

Існує потреба більш повно і публічно оприлюднювати інформацію на сайті про новий Статут. Варто влаштувати розгляд можливих пропозицій до статуту та ОП на Вченій раді ЗВО.

Критерій 10. Навчання через дослідження

не застосовується

4. Додатки

Відсутні

Шляхом підписання цього експертного висновку я підтверджую, що внесені до нього відомості про присутніх на засіданні ГЕР і результати голосування членів ГЕР є достовірними, а експертний висновок було схвалено на засіданні ГЕР так, як його викладено вище.

Документ підписаний кваліфікованим електронним підписом.

Головуючий на засіданні ГЕР

ГОРЯЧА МАРІЯ СТЕПАНІВНА